

BARCELONA, CIUTAT EDUCADORA, CIUTAT RESPONSABLE

DECLARACIÓ DEL PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT CAP A L'HORIZZÓ 2015

La comunitat educativa de Barcelona considera, des del Projecte Educatiu de Ciutat (PECB) i amb l'horitzó 2015, que convé reforçar Barcelona com a ciutat responsable i compromesa amb l'educació, entesa com una palanca de canvi clau per a la construcció personal, la convivència social i la productivitat econòmica, en consonància amb el context europeu.

La realitat socioeducativa de Barcelona compta amb un conjunt ampli i variat d'actuacions i iniciatives liderades i protagonitzades per persones, famílies, professionals, empreses, serveis, entitats, institucions i centres educatius de caràcter, dimensions i orientació diversos. Totes elles conflueixen en una fita comuna, la de millorar les condicions de vida de totes les persones en una Barcelona cosmopolita que volem acollidora, creativa i plenament democràtica.

BARCELONA, CIUTAT EDUCADORA

El potencial de Barcelona com a ciutat educadora queda palès en accions dutes a terme des de molts àmbits i espais, que han impulsat i promouen la cohesió social i la igualtat d'oportunitats, la responsabilitat compartida en educació, l'articulació socioeducativa en xarxa, l'educació en la diversitat i la participació de la ciutadania. Aquests principis d'acció queden recollits en diversos documents estratègics i en les declaracions de les Jornades del PECB.

Tanmateix, en un moment de canvis ràpids i de requeriments cada cop més exigents, ens proposem consolidar i elevar encara més els nivells de competència social, preparació professional i realització personal dels infants i de la gent jove, adulta i gran de Barcelona; per créixer i viure en ambients respectuosos i tolerants, amb els mitjans i processos tecnològics més avançats. Per assolir-ho, valorem:

En primer terme, la necessitat d'universalitzar l'oferta educativa en l'etapa 0-3; garantir l'assoliment de les competències bàsiques a l'educació obligatòria; reforçar el compromís dels sectors productius amb la formació professional; augmentar els mecanismes d'orientació vocacional i laboral; ampliar les oportunitats de formació al llarg de la vida, i promoure una oferta de lleure creatiu adient per a totes les edats.

En segon terme, la necessitat de reforçar el compromís i la solidaritat de tota la ciutadania per fomentar una democràcia participativa i garantir una ciutat acollidora, amb espais que promoguin la participació de tothom i afavoreixin la convivència, basada en l'equitat de gènere, capaç de gestionar la diversitat des d'un enfocament intercultural, que fomenti les relacions intergeneracionals, amb la voluntat d'encaixar les variades identitats que hi cohabitaven, i preocupada per superar situacions de discriminació i d'exclusió.

En tercer lloc, la necessitat de consolidar la xarxa única en el sistema educatiu formal, d'ampliar i millorar les infraestructures i els recursos educatius de la ciutat, de reforçar la participació de les famílies en els afers educatius, d'assegurar la importància dels projectes educatius integrals de centre i territorials, d'implicar els mitjans de comunicació, de generar complicitats amb els sectors productius, d'acostar les universitats a les necessitats educatives de la ciutat, i d'afavorir el debat sobre l'educació a totes les instàncies de Barcelona.

BARCELONA, CIUTAT RESPONSABLE

Amb aquest horitzó, dibuixem quatre línies d'acció prioritàries, en què tots els agents educatius han de tenir una presència rellevant de manera activa i col·laborativa.

1

Una educació responsable per canviar les coses

Canviar la realitat vol dir tenir una actitud ferma i també un alt grau de coneixement sobre com funciona el món, plantejar críticament els problemes i els conflictes, i buscar les alternatives de manera participada i solidària. El saber, la cultura i la ciència s'han de posar a disposició de la innovació i la transformació social, per millorar les condicions de vida de la ciutadania i situar la ciutat en la millor posició possible dins un entorn cada cop més global.

Cal incrementar el domini de les competències vinculades amb l'expressió oral, la lectura, l'escriptura i la comunicació audiovisual de tota la població. També convé incrementar l'interès per la ciència i fomentar les carreres tècniques, especialment, entre les noies. Així mateix, cal conrear les habilitats artístiques per facilitar la innovació i la creativitat, disciplines que permeten completar la formació integral de les persones. Els projectes educatius han de tenir un paper central en la vida dels centres i han d'adoptar una orientació pràctica i aplicada, tot adaptant els seus continguts a les necessitats reals de l'entorn. Cal alleugerir i racionalitzar els continguts curriculars, i incidir en l'educació en comunicació, l'educació per a la salut i l'educació per a la cooperació i el desenvolupament sostenible, entre altres eixos destacats. Tot plegat ha de ser una prioritat de les escoles, els instituts, les universitats i els centres de formació superior i de formació al llarg de la vida, amb el suport i la responsabilitat compartida amb altres agents educatius, com ara biblioteques, museus, mitjans de comunicació, organitzacions no governamentals, associacions especialitzades i d'aficionats, etc. Convé remarcar també la importància de millorar el grau de capacitació dels professionals de l'educació, en tots els seus àmbits i nivells, com també dels professionals d'altres sectors

i de totes aquelles persones que tenen una incidència directa o indirecta en l'educació.

2

Una educació responsable per guanyar-se bé la vida

El desenvolupament de la vocació professional, així com el fet de garantir la possibilitat de trobar la feina adient a les aspiracions i capacitats de tothom, és una responsabilitat compartida per tots els agents socials i educatius. Compatibilitzar les necessitats personals en un mercat laboral exigent i dinàmic requereix la complicitat dels sectors productius i les institucions educatives formals. En definitiva, treballar per guanyar-se bé la vida ha de ser no sols una aspiració individual, sinó també un afer col·lectiu a escala local i amb perspectiva de justícia global.

L'interès pel treball ha de tenir una presència en l'escola primària i les habilitats professionalitzadores s'han de fomentar de manera més sistemàtica i contínua en l'educació secundària obligatòria, sense que això comporti una segregació precoç de l'alumnat. Es tracta de potenciar els valors de l'emprenedoria, l'esforç i la innovació, inherents a tota tasca professional, però activadors d'interessos que han d'anar més enllà de la formació estrictament laboral. L'orientació vocacional i la formació professional, en un context d'igualtat d'oportunitats, són instruments que han d'assegurar el ple desplegament de les potencialitats de tothom. En aquest àmbit, és primordial la iniciativa d'empreses i sindicats, juntament amb col·legis professionals, centres de formació i universitats, amb la col·laboració de les institucions de govern i la implicació de famílies i mitjans de comunicació, per elevar el prestigi social i la consideració general de l'educació i la formació per part de la societat. En aquest sentit, cal destacar la importància cultural, lingüística i social del català coma llengua vehicular en l'educació en tots els seus àmbits, coma eina d'inclusió social i de promoció professional.

3

Una educació responsable per conuiu en pau

La convivència pacífica és molt més que un valor estrictament associat al manteniment de l'ordre i la seguretat. El civisme i la urbanitat han de ser més que elements formals o marcs punitius per garantir una ciutat plenament acollidora, inclusiva i democràtica. La ciutat ha de tenir espais públics pensats i participats que promoguin les relacions socials i facilitin el lleure creatiu, alhora que respectin els drets individuals de tothom. Els escenaris educatius han d'incorporar mecanismes i òrgans de participació deliberativa per a la presa compartida de decisions, que alhora serviran com a model d'unes relacions socials basades en el diàleg i el reconeixement de l'altre.

Els ambients educatius respectuosos, inclusivament i participatius són imprescindibles per aconseguir alts nivells d'aprenentatge, però també esdevenen models molt potents de convivència que poden ser transferits a altres esferes de la vida quotidiana. Les famílies i les escoles, juntament amb els centres de lleure, tenen una responsabilitat important a l'hora de generar aquests espais. En els centres educatius cal assegurar

processos de matriculació transparents i equitatius, perquè siguin un reflex de la comunitat i del territori. Alhora, la necessitat de disposar de models socials de relació cordial i constructiva cal trobar-la reflectida en la vida política i en els exemples que mostren els mitjans de comunicació. La responsabilització social compartida inclou determinats serveis de l'administració, que tenen una intervenció primordial en la consolidació dels patrons de convivència.

4

Una educació responsable per ser millors persones

L'educació ha de contribuir a fer-nos millors persones, atès que humanitza la ciutat i facilita la transformació social. La formació de la personalitat moral, el caràcter, la realització i el ple desenvolupament de la identitat personal i col·lectiva, com també l'espiritualitat, són dimensions destacades en una educació responsable amb totes les facetes de l'ésser humà.

Cal fomentar la coeducació i els ambients educatius densos de valors ètics i estètics, amb iniciatives d'acció transversal amb les altres tres línies prioritàries descrites en aquesta Declaració. L'educació en valors ha de ser una tasca compartida per les famílies, les escoles, els centres de lleure i les institucions de formació al llarg de la vida, amb la participació compromesa de les associacions o entitats que fan visibles altres realitats, que alerten de discriminacions i desigualtats de qualsevol tipus, i que promouen estils alternatius de relacions humanes. Aquest treball col·laboratiu i la implicació en accions col·lectives que signifiquen una dedicació especial envers els altres, amb iniciatives voluntàries de caràcter comunitari, permeten activar i posar en marxa una educació basada en els valors ètics i estètics, en els drets i deures, en l'esforç i la resiliència.

Compromís

Tota la ciutadania està cridada a assumir el grau de responsabilitat que cregui convenient per assolir i fer efectives les prioritats descrites en aquesta Declaració. Les entitats, les institucions, les empreses, els centres educatius i formatius, i els serveis de l'administració, com també la resta d'agents socials de Barcelona que ens adherim a aquesta Declaració, promourem el desenvolupament comunitari amb iniciatives i accions coherents amb les prioritats expressades; impulsarem i ens implicarem en accions coordinades i transversals, en xarxes territorials, temàtiques o sectorials, per fer-les efectives, i ens vincularem als diversos espais de participació del PECB i del seu Pla d'acció 2012-2015, com a plataforma de desenvolupament i seguiment de la Declaració.

Declaració aprovada pel Consell Directiu (14 de febrer de 2011) i ratificada en el Plenari del PEC de Barcelona (15 de març de 2011).

Per a més informació i per formalitzar la incorporació d'entitats i institucions al PECB (2012-2015):

Oficina Tècnica del PECB

Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona

Tel. 93 402 3578

pec@bcn.cat

www.bcn.cat/educacio/pec